

[Josef Andersson.]

Det gennemførte Lønstop, der var et haardt Slag for Arbejdere, Funktionærer og alle, der lever af Løn, førte ikke til Prisstop; tværtimod, Varepriserne og ikke mindst Priserne paa de vigtigste Livsfornødenheder steg uafbrudt. Herved opstod et ganske uholdbart Misforhold. Dette Misforhold blev ogsaa erkendt fra Lovgivningsmagtens Side ved Loven af 23. September 1940, der gennem en begrænset Lønregulering bødede lidt paa Misforholdet mellem Priser og Lønninger. Prisstigningen fortsattes, og da Overenskomstforholdene i Foraaret var til Behandling i Arbejds- og Forligsnævnet, afsagde Formandskabet den 4. Marts en Kendelse, der imidlertid kun betød delvis Dækning for den skete Prisstigning. Arbejderne havde saaledes kun faaet et Dyr-tidstillæg, der svarede til Halvdelen af Prisstigningen.

Arbejds- og Forligsnævnets Kendelse af 4. Marts indeholdt en Bestemmelse om, at Lønspørgsmaalet kunde tages op til fornyet Behandling i August Maaned, hvis Forholdene ændredes. Men til Trods for at Julipristallet i Forhold til Januarpristallet viste en Stigning paa 16 Points, hvoraf Prisstigningen paa Fødemidler udgjorde en væsentlig Del, blev Arbejdernes Krav om et Løntillæg pure afvist af Formandsskabet. Dette i Forbindelse med fortsat stigende Priser har yderligere forøget Vanskelighederne, idet mange Tusinde Arbejderhjem i Forvejen er haardt ramt ved Arbejdsløshed, Arbejdsfordeling og Lønforringelse.

Det har naturligvis aldrig været Rigsdagens Mening, da den automatiske Dyr-tidsregulering blev standset, at Arbejderne ikke havde et berettiget Krav paa rimelig Dækning for en fortsat Prisstigning paa de vigtigste Livsfornødenheder. Det havde vel ogsaa været mest retfærdigt at genindføre den automatiske Lønregulering. Men naar det ikke har været muligt, maa det foreliggende Lovforslag hilses med relativ Tilfredshed, thi man tør formentlig gaa ud fra, at naar Regering og Rigsdag har givet Tilslutning til dette Forslag om Udregning af et særligt Pristal, der skal tjene som Vejledning for Formandsskabet i Arbejds- og Forligsnævnet, vil ogsaa Formandsskabet ved fremtidige Afgørelser i generelle Lønspørgsmaal tage Hensyn til den siden sidste Lønregulering stedfundne Prisstigning paa de vigtigste Livsfornødenheder.

Med disse Bemærkninger kan jeg paa mit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling og Vedtagelse i det høje Ting.

Stensballe: Alle erindrer jo den Drøftelse, der fandt Sted i Sommeren 1940 om Imødegaelse af Faren ved den saakaldte onde Cirkel eller Skruen uden Ende, Faren for, at Kapløbet mellem Priser og Lønninger skulde bidrage til Fremkaldelse af Inflationen, som alle frygtede. Det resulterede i, at den første Samlingsregering fik gennemført Loven om Afskaffelse af Pristallet som automatisk bestemmende for Priserne. Endvidere gennemførte den nuværende Arbejds- og Socialminister som Medlem af den nuværende Samlingsregering i Efteraaret 1940 Loven om Arbejdsforhold, hvorefter det ved Loven indførte Formandsskab, naar alle Forligsbestræbelser er bristet, skal fastsætte Lønforholdene. Nu igen at indføre et paa Lønningerne automatisk virkende Pristal, selv om det var det i dette Lovforslag omhandlede saakaldte „skrællede“ Pristal, vilde være at aabne nye Muligheder for Inflation. Regeringen har derfor ikke villet foreslaa, at en automatisk Lønregulering blev fastlagt ved Lov.

Afgørende under de Overvejelser, der har fundet Sted forud for dette Lovforslags Fremsettelse, har det ogsaa været, at hvis en saadan Ordning gennemførtes, vilde de, der omfattedes af den, være de eneste, der var sikret mod Dyrtiden, hvorimod adskillige andre Samfundsklasser i vort Land, som under disse vanskelige Forhold ikke hidtil har opnaaet saadanne Forbedringer af deres Kaar, som Arbejderbefolkningen har opnaaet, ej heller fremtidigt kunde vente det.

Regeringen har derfor valgt den Fremgangsmaade, der kan komme ikke alene Arbejderbefolkningen, men ogsaa alle andre Samfundsklasser til gode: at sætte stærkt ind paa at holde Priserne paa de vigtigste Livsfornødenheder nede. Vi har jo set, at der hidtil er opnaaet et ret godt Resultat i denne Henseende. Det fremgaar af de statistiske Meddelelser fra de seneste Kvartaler, ikke mindst fra Oktober Kvartal i Aar, og man maa jo haabe, at tilsvarende Resultater vil blive opnaaet ogsaa fremtidigt. Som Forholdene er nu, er der indtil videre Prisstop for Brødet, og naar det Lovforslag, som ogsaa foreligger til Behandling i dette Møde, bliver til Lov, er der ligeledes sat Prisstop, saa længe Loven skal gælde, for Smørret. Jeg vil udtale Haab om, at denne Standsning i Prisstigningerne ikke blot maa blive foreløbig, men vil blive fortsat og udvidet til Gavn for alle Samfundsklasser.

Nu har Regeringen ment det rigtigt at søge dette Lovforslag, som den højt-